

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisen äänenkannattaja

Organ of the Finnish Working Women in America

No. 15

TIISTAINA, HUHTIK. 11 P. — TUESDAY, APRIL 11

1916 — Kuudes vuosik.

Havaintoja eri valtioista

Kir. Maiju

Oli myöhäinen ilta, ilma oli kylmä ja lunta tuprutti vasten kasvoja, kun saavuimme perille tänne metsään, Minnesotan valtioon. Luulin ennen tänne tuloani, että tämä on oikea kesämaa, mutta kokemus on osottanut tämän aivan yhtä kylmäksi kuin on Michiganin valtiokin.

Suomalaisia täällä perukalla asuu nykyään viisikymmentä henkeä, joista enin osa on lapsia, ja yksi irlantilainen perhe — siinä koko kylän asukkaat.

Yhteispyrintöjä ei ole minkäänlaisia. Kuulemani mukaan on täällä käynyt kaksi kertaa eräs toiskielinen mustatakki aikomuksella perustaa tänne seurakunta, mutta kun huomasi, että täällä on niin vähän toiskielisiä, eivätkä nekaan vähät suostuneet kerittäväksi, niin ei ole sen koommin "sielujen pelastajaa" kuulunut.

Suomalaiset täällä ovat hyvin vanhoillisia ja tietämättömiä, joitakin yksilöitä lukuunottamatta. He eivät ole koskaan kuuluneet järjestyneen työväen riveihin, eivätkä ole koskaan olleet kuulemassa työväenpuhujia. Yksi sanoi joskus kuulleensa puhuttavan Korpi Jukasta, että se on hyvä puhuja, mutta ei hän itse ole sitäkään nähnyt eikä kuullut.

Ensimmäistä viikkoa täällä viettäessäni jouduin näiden vanhoillisten kanssa väittelyyn. He väittivät, että sosialistit ovat kaikki laiskoja ja köyhiä. Kysyin että tiedättekö sanoa minulle, mistä New Yorkin monimiljoneerit ovat saaneet miljoonansa? Tähän kysymykseen annettiin niin tyhmä vastaus, että en viitsi sitä tähän kirjoittaa. Olen varma, että jos olisin tehnyt saman kysymyksen kymmenvuotiaalle sosialistilapselle, niin olisin saanut paljon järkevämmän vastauksen.

Väitin heille, että nämä miljoonat ovat koottu työläisten liellä ja verellä, ja että niihin sisältyy paljon leskien ja orpojen kyynleitä. Sitten yksi vastaajastani sanoi, että "te kirotut sosialistit olette pilanneet koko Minnesotan valtion; ennen olivat suomalaiset haluttua tavaraa mutta nyt eivät suomalaiset tahdo saada työtä enää mistään."

En tiedä, onko se totta, sillä olen asunut tässä valtiossa vasta kymmenen kuukautta. Vastatkaa te virginialaiset, sillä tämä väittäjä asuu siellä. *)

Väittelyssä ilmeni minulle tä-

män perukan asukkaiden tietämättömyys. Voim sanoa, kuten olen useasti ennenkin sanonut, että tämä perukka on pimein missä olen asunut. Vain yhdessä asiassa vievät he voiton kaikista ja se on juoruilemisessa ja parjaamistaidossa. Lähimäisten naapuriensa ja varsinkin sosialistien parjaaminen ja mustaaminen ovat näiden ihmisten tärkeimpiä päivän kysymyksiä. Täällä on joitakin sellaisia, joiden on oltava koskaan kuullut puhuvan muuta kuin pahaa kaikista naapureistaan. Minua tuo aivan väsyttää ja olen tehnyt sen päätöksen, että en enää kuuntele sanaakaan sellaista. Panen käytäntöön sen Sutton Bayn akan neuvon, että kun naapurin akka tulee jonkun jännittävän jutun kanssa luoksesi, niin lue silloin ja tarjoa hänelle Toveriarta. Sillä tähän kylään ei tule vielä kuin kaksi Toveritarta. Pelto- ja Koti lehteä kolme, New Yorkin Uutisia neljä, Päivälehteä (tuli) yksi ja yksi Lapatossu. Siinä kaikki suomalaiset lehdet. En tiedä kuinka monta englanninkielistä tulee, mutta kuuluu niitäkin tulevan joitakin porvaripillejä.

Kun täällä ei ole mitään yhteis toimintaa niin Joulun oli aivan yhtä kuiva kuin muutkin päivät. Ei minkäänlaisia joulunviettoa huomattu, vaikka tuo sievä kansakoulurakennus seisoi tyhjänä koko joulun ajan, ikäänkuin odottaen ja kaivaten juhlijoita. Katkaisitakseni tämän yksitoikkoisuuden, matkustin V:n kaupunkiin juhlimaan ja samalla tekemään havaintoja Minnesotan toverien toiminnasta.

Kun istuin junassa, niin sydämeni ilosta sykähteli, ajatellessani, että kuinkahan iloinen ja toverillinen joulunvietto minulle tuleekaan. Vaikka kaupunki on vieras, niin olihan siellä useita tuttuja ihmisiä. Mutta taaskin petyin toiveissani, sillä eivät nämä Minnesotan toverit olleet ol-

Ymmärrä häntä

Ymmärrä häntä, mi kynnellin kärsii ja huoltunein hampain jätteitä järssi Kohtalo häntä ruoski ja sorsi, siksi hän on kuin kuitunut korski, Ällös sä katujen lapsia soimaa, — antaos heille tahtoa, voimaa!

Ällös sä sorra kalpeeta siskoa tuota, mi kulkee elämän erheistä suota. Toimenhan tahri sen sielun ja veren, ja kiihdytti himojen kuohuvan meren. Nääs miten sydän sen rinnassa itäee kynnellin turmion ruusuja kitkee.

Ystävä, ymmärrä mennyttä miestä, jota nyt tahtoo vankila piestä! Aina ei kestä tahto, ei kunto, kelläs meistä on puhdas tunto? Ken voisi kerskua, ken oisi pyhä? Lankeemme, nousemme lankeemme yhä. M. RUTANEN

lenkaan sellaisia kuin olin heidät tovereina kuvitellut. Tositoverihenki on heistä kaukana, se toveruushenki, jonka pitäisi liittää meidät työläiset lujasti yhteen, ikään, arvoon ja kansallisuuteen katsomatta.

Voi sitä suurta ihmispaljoutta mikä siellä haalilla hyöri ja kun samana iltana oli upeassa kirkossa vielä suomal., niin en tahtonut uskoa silmiäni että yhdessä kaupungissa voisi olla niin paljon suomalaisia ja ikäänkuin kukaan ei olisi toistaan tuntenut. Jokainen näyttää ajattelevan, että "minä olen meiltä ja muut ovat meidän krannista."

Siellä oli vallalla yksi silmään pistävä seikka; se oli ilkeä teeskentely. Miehet ja naiset, nuoret ja vanhat, yrittivät teeskennellä kävellessään, niin että se muodostui kummalliseksi paukukseksi ja yksinpä ohjelmanesittäjätkin teeskentelivät, niin että oikein ilitti. Sanoin eräälle, joka lausui runon, että miksi pitää teeskennellä? Hän huudahti, että, voi hyvän aika! tämän kaupungin yleisö sitä vaatii, ja jos et teeskentele, niin sanotaan, että se ei osannut lausua runoa ollenkaan."

Kyllä on kauheata se, että sosialistinen yleisö, jonka pitäisi olla valistunut, vaatii tuollaista huonotonta teeskentelyä joka on niin kaukana kauneudesta, että se tekee katsojaan inhottavan vai kutuksen. Minä toivoisin, että V:n työläiset lukisivat Säkenistä 1914 marras- ja joulukuun numerosta "Esiintymisestä ohjelman suorittajana." Sen pitäisi lukea kaikkien, jotka esiintyvät. Vaikka ei voisikaan kaikkia äänne- ja hengitysharjoituksia oppia, niin mitä lähemmäksi pääsette luonnollisuutta, sitä parempi ja jäisi pois se ruma teeskentely, joka on luonnotonta.

Oli kuitenkin yksi osa ohjelman suorittajista, joka esitti ohjelmansa ilman teeskentelyä. Se

(Jatkoo toisella sivulla.)

Sorretun virsi

On särkynyt rintani ihanne, on sammunut henkeni hehku, jota ennen mä tuntea sain. Niin pyhä se oli, niin kaunis ja jalo, kuin auringon palo.

Miks' kalkkosi ihanteeni, mun rintani puhtahin tunne, mun henkeni hee'lmä? — Mä tiedän: Sortohon hukuit; työ kun uuvutti mun, Mä kadotin sun.

Sieluni nälkää nähdä sai, ravinnotta henkeni hehkuva uupui, kun alennuin orjahaksi mä. Näin sammui sieluni syttävä palo Mä turhaan huutelen sua, et kuuntele mua.

MIKAEL RUTANEN.

Lakkolaistytön päiväkirja

(Jatk.)

Tammikuun 21 p. — Jestas! Empä ole ollut niin hyvällä mielellä moneen aikaan. Mr. Hayman lähetti sanan tänään iltapäivällä, että hän haluaisi puhutella lakkolaisten komiteaa. Hartaasti toivon, että he pääsisivät jonkinmoiseen sopimukseen. Olen varma siitä, että silloin, jos hän kerran antaa perään, niin eivät toiset aalua paljoa pitemmälle lakkoo pitkittä. Ihmiset sanovat, että ei ole enään järellä kuin kahdeksantoista työnantajaa kaikkiaan, jotka eivät ole taipuneet tekemään sopimusta.

En ollenkaan ihmettele sitä etteivät he voineet seistä yhdessä, sillä oathan he kaikki toistensa kanssa tukkanoittasilla kukin koettaen saada voiton toiseltaan. Me tytöt olemme kokonaan toisenlaisessa asemassa. Meillä ei ole mitään syytä taistella toisiamme vastaan. Lakon ensimmäisestä alkaen olemme me parempi- ja huonompipalkkaiset kaikki seisoneet yhdessä.

Jotkut ihmiset syyttävät meitä tyttöjä siitä, että olemme alkaneet tämän lakon ja sanovat, että se vahingoittaa kaikkia emmekä mekään siitä mitään hyödy. Tässä minä olen heidän kanssaan eri mieltä. Tämä lakko on auttanut meitä nyt jo — kaksikymmentäyksituhatta henkilöä on tämän lakon kautta kirjottautunut union jäseneksi, joista on jo seitsemäntoistatuhatta työssä union sopimuksella, järellä olevat yhä pysyen taistelussa, joka muodostaa heistä sellaisia tyyppejä, jotka kestävät kovimmankin tulen.

Kun me tytöt ensiksi näimme valon, niin täytyi meidän hieroa silmiämme; me tuskin voimme nähdä ollenkaan — kaikki tuntui meistä niin oudolle. Me höristimme korviamme, mutta olimme silti kuurot kaikelle sille mitä meille saarnattiin. Mutta vähitellen, kun päivät kuluivat, aloimme me oppia, ja nyt — oikein se naurattaa, kun sitä ajattelee. Jotkut ammattiliittojen naiset pitävät minua liiksi radikaalisena.

Näissä naisissa on jotain omituista, kummallista — he käyvät köyhien ja kurjuutta kärsivien keskuudessa ja tietävät mitä kaikkea kurjuutta ja vääryyttä nämä saavat kärsiä, ja pitävät sen kovin valitettavana asiana, mutta silloin kun pitäisi lausua siitä kantansa julkisesti, kun pitäisi puhua totta, niin he välttelevät tekemästä sitä. Tietysti eivät tällaiset naiset ole liiton ennemmistönä, mutta he ovat juuri